

Frands Frandsen.

Som en af dem, der er kommet meget sammen med Frands Frandsen i saavel hans og vort Hjem som til Forældremøder og Fest i »Hjemly« Frik- og Efterskole, hvis Formand han var i mange, mange Aar, har jeg faaet et stærkt personligt Kendskab til ham.

Jeg var ked af, at jeg var forhindret i at være med til hans Begravelse. Men jeg haaber i nogen Maade at kunne raade Bod paa det ved at minde ham her i »Hjemly« Efterskoles Elevskrift.

Frands Frandsen yndede ikke at tale om sig selv. Men i de sidste Aar, han levede og blev mere henket til Hjemmet, fortalte han ofte om sin Barndom.

Et enkelt Træk vil jeg her fortælle. Frands Frandsens Fader døde, da Frands Frandsen var fire Aar. Det blev saa sin Moder, han kom til at se op til, og hun var en meget betydelig Kvinde. Frands Frandsen har sikkert i Arv fra hende modtaget det Frisind, der kom til at præge ham i sin høj en Grad.

De havde en Bestyrer i mange Aar, der hed Rasmus Hansen. Hans afdøde Frands Frandsen hjøft. Var hans Moder ikke hjemme, saa var det Rasmus Hansen, der lagde lille Frands i Seng og bad Aftenbøn med ham.

I Vinteren 1894—95 kom han paa Ryslinge Højskole, og som Frands Frandsen selv har sagt, var det Alfred Povlsen, der gjorde ham radikal Venstre. Det var Alfred Povlsens lidende Tale om Frihed og Frisind paa Ryslinge Højskole, der gav Frands Frandsen det Staaet, der aldrig forlod ham. Ikke længe efter Højskoleopholdet kom han paa Danmarks Landbrugsskole for derefter som 21-årig at overtage Ledelsen af sin Fædregård Skelbo.

Frands Frandsen havde stor Interesse for Gymnastik og det folkelige Ungdomsarbejde, og han blev Delingsfører og Formand for Hørslev Skytte- og Gymnastikforening.

Sommeren 1904 blev han gift med Karen Pilegaard fra Søllinge. De i Fællesskab skabte et Hjem af den Slags, der danner Landets Kjerne. Det var baade et Virkested og et Hvilested. De havde mange prægtige unge Folk i deres Brød. De har senere sagt, at Opholdet paa Skelbo og i Hørslev havde deres bedste Ungdomstid.

Saa gik Tiden og allerede 4-1908 valgtes Frands Frandsen ind i Hørslev Sogneraad, og fire Aar efter blev han Formand. Delle Hver hektare han i samfundet 31 Aar, indtil Sygdom forhindrede ham i at fortsætte.

Frands Frandsen var Formand for »Hjemly«s Fri- og Efterskole i over 30 Aar, en halv Snes Aar sad han i Bestyrelsen for Dansk Friskoleforening. Jeg vil ikke renske alle hans Tillidsbrev op. De var mange og vidtfaaende. Men at han var dygtig og alsidig vidt alle, der kendte ham. Ja, i Svendborg Amtsråd sad han ogsaa et Par Perioder.

Særkt knyttet til Højskolen og det frie Menighedsliv fælte Frands Frandsen sig, og det var jo især Ryslinge, der var Arnestedet. Han var en af Pastor Bødams trofaste Venner og fulgte ogsaa med ham over i Primernigheden. Han var tillige i Bestyrelsen i de bevojede Aar, og han var med til at forne Love og Paragraffer, og der er ingen Tvivl om, at Frands Frandsen satte sit Præg paa dem.

De tre af alle hans offentlige Hverv, han havde mest køer, og hvor han efter min Mening ofrede mest, var: Det radikale Venstre i Højrupkredsen, som Sogneraadformand og Skolekredsen »Hjemly«.

Nu maa det ikke oplages som nogen Agitation. Men jeg kan ikke lade være at nævne, at Højrupkredsens radikale Kandidater havde et Bosted paa Skelbo i Valgkampens Perioder. Jeg nævner det, det var et Virkested. I de Dage blev meget planlagt paa Skelbo om Natten efter Vælgermoderne og næste Dags Formiddag. Det var selve Dombær, Fog Pedersen, Jesper Simonsen, Kristian Nygaard med flere, og det, der blev drøftet, fik senere Betydning lidt ud i Kredsen.

Som Sogneraadformand var han meget forstumende og hjælpsom. Kunde en Mand ikke betale sin Skat til Tiden, fik han Udsættelse, og det kunde han faa flere Gange. I de fleste Tilfælde blev den betalt alligevel, og gjorde den det ikke, saa betalte Frands Frandsen i Stilhed for ham. Han var en god Mand, der forstod at sætte sig ind i andres vanskelige Forhold, og mange af Sognets Folk — uanset politisk Stet — kom til ham, og han stod dem bi med Raad og Døds. Han var saa barmhjertig og retfærdig. Vi kan sige, han var præget af Trofasthed, Jævnhed og Ligefremhed. Der var nok dem, der mente, han var for haard til Lægning og Skat. Det viste sig den 23de Juli 1945, at det havde han ikke været. Maalet var det blevet meget værre for mange, dersom Frands Frandsen ikke havde faaet dem til at tage saa meget med tidligere.

Hans Trofasthed over for Skolen var stor. Ja, han elskede denne Skole højest næst efter sit Hjem. Hvor han glædede sig hver Gang, der blev bygget og udvidet, og det skete jo med faa Aars Mellemrum i hele hans Formandstid. Det er ikke mange Møder og Sammenkomster, der har været afholdt paa Skolen, hvor Frands Frandsen ikke har været

med. Selv de sidste Aar kunde vi glædes ved at se hans store Skikkelse til Fremvisning o. s. v. Der var over ham en Mildhed, en Myndighed, ja, jeg kunde fristes til at sige Højtid, naar han færdedes derude. Det kunde ikke andet end glæde os andre ind i den inderste Hjerterod, naar vi saa den gamle Høvding i Skolen i de senere Aar. Frands Frandsen var ikke nogen Tilhænger af Eksamen. Den var for ham kun et nødvendigt Onde. Det var Fortællingen, der for ham var Kernen i Børne- og Ungdomsskolen.

Det er ikke saa mærkeligt, at en saa betydelig Mand som Frands Frandsen blev valgt ind i mægt. Jeg tænker her paa hans Arbejde for andre, og mest paa den Aand i hvilken han gjorde sin Gerning, den hjertelige Velvillighed, han viste til alle Sider, hans store Fordragselighed over for Modstandere og hans faldstændige Frihed og Forstumelse over for anderledes tænkende.

Saa vil jeg slutte med det Haab og Ønske, at Frands Frandsens Minde vil blive hævet i »Hjemly«s Friskole, og jeg vil haabe, at den Aand, i hvilken Frands Frandsen virkede, maa blive bevaret i Kredsen ikke blot som et Minde, men som et Eksempel til Efterfølgelse.

Sigurd Larsen.